

KALENDARIUM WYDARZEN

od końca września 1987 do początku lutego 1988 r.

Cztery miesiące zapisu kronikarskiego stanowią okres poprzedzający badania oraz obejmuje sam okres badań. Podstawą wybranych informacji były wiadomości zawarte w: "Polityce", "Tygodniku Powszechnym", tygodniku "Veto" oraz sporadycznie w prasie codziennej.

26 IX 87

Biuro Polityczne KC PZPR rozpatrzyło wstępnie projekt reorganizacji centrum kierowania gospodarką. Funkcjonując zgodnie z logiką reformy ma ono tworzyć systemowe warunki działania przedsiębiorstw. W październiku rząd ma przedstawić Sejmowi dokument o realizacji drugiego etapu reformy w kształcie ostatecznym.

Podpisano (9 IX) umowę z Fiatem. Umowa przewiduje także budowę nowych mieszkań (Bielsko, Tychy).

Zbankrutował Budopol-Warszawa. Sąd Wojewódzki ogłosił to publicznie. W 1987 roku dług przedsiębiorstwa wyniósł już 900 milionów zł.

Przychody pieniężne ludności były w sierpniu o 22,3% wyższe niż w sierpniu 1986 r.

3 X

Z wypowiedzi min. Krawczuka w Sejmie - *"mamy pluralizm podmiotów kultury."*

Wiceprezydent Stanów Zjednoczonych George Bush złożył w Polsce wizytę oficjalną.

Wg opinii energetyków deficyt energii elektrycznej może wynieść od 500 do 1500 Mwatów. Trwa wzrost zużycia energii - 6% elektrycznej i 14% ciepłej przy 3% wzroście produkcji przemysłowej.

Podpisano wreszcie umowę o kapitalnym remoncie hotelu "Bristol" między właścicielem - "Orbisem" a PP Pracownie Konserwacji Zabytków. Remont ma potrwać cztery lata.

Federacja NSZZ Pracowników Budownictwa przedstawiła motywy akcji protestacyjnej (wywieszenie flag, groźba strajku).

Spór dotyczy zawieszenia praw i przywilejów przyznanych przez kartę pracowników budownictwa.

W wywiadzie dla włoskiego pisma "Il Regno", prymas J. Glemp powiedział: *"Chrześcijaństwo jest nie do pogodzenia z marksizmem... na pewno pozostanie jasna nasza opozycja ideologiczna wobec państwa komunistycznego"*.

Ceny na giełdzie samochodowej:

Nowy mercedes 3000 D - 26 mln zł.

Nowy fiat 126 P Fl - 1,3 mln zł.

Polonez (kilkunastomiesięczny) - 4,2 mln zł

Wartburg - 3,45 mln zł.

10 X

Wypowiedź rzecznika rządu J. Urbana: *"Rozwój życia politycznego w Polsce i socjalistyczny pluralizm nie pójdą drogą wskrzeszania dawno zmarłych śmiercią polityczną struktur z 1980 i 1981 roku, a już szczególnie tych, które prowadziły politykę konfrontacyjną i stworzyły dla kraju i narodu dramatyczną sytuację powodującą konieczność wprowadzenia stanu wojennego"* (odpowiedź na pytanie dotyczące relegalizacji SDP i "Solidarności").

17 X

Z badań CBOS - 46% zatrudnionych uważa, że obecny poziom i struktura cen należy zmienić w ciągu 5 lat, co dziesiąty badany uważa, że należy to zrobić w ciągu dwóch lat.

Na pytanie "Z czym kojarzy się Panu(i) reforma gospodarcza?" 64% wybrało odpowiedź - "stały wzrost cen", dopiero potem - "lepsze zaopatrzenie sklepów", "zwiększenie dyscypliny pracy", "porządkowanie spraw gospodarczych", "poprawa warunków życia ludności".

PRON zaproponował przeprowadzenie referendum dot. reformy - propozycja została przyjęta przez Sejm i V plenum KC PZPR.

24 X

Z rozmowy z wicepremierem Gorywodą: *"Płace są lokomotywa inflacji."*

Komendant Główny MO, Z. Trzeciński, poinformował, że wzrasta przestępczość przeciwko mieniu prywatnemu.

Kalendarz czynności związanych z przeprowadzeniem referendum ustaliła Rada Państwa. Do 26 X powołana zostanie Centralna Komisja d/s Referendum, do 30 X - komisje wojewodzkie i stopnia podstawowego. Referendum odbędzie się 29 XI 87.

Marek Kotański rzucił nowe hasło: "łańcuch czystych serc - łańcuch trzeźwych głów". Symbol-odznaka - korek przypięty agrafką - demonstracja 15 listopada.

31 X

Ogłoszono tekst pytań referendum:

1. Czy jesteś za pełną realizacją przedstawionego Sejmowi programu radykalnego uzdrowienia gospodarki, zmierzającego do wyraźnej poprawy warunków życia społeczeństwa, wiedząc że wymaga to przejścia przez trudny dwu - trzy-letni okres szybkich zmian?
2. Czy opowiadasz się za polskim modelem głębokiej demokrytyzacji życia politycznego, której celem jest umocnienie samorządności, rozszerzenie praw obywateli i zwiększenie ich uczestnictwa w rządzeniu krajem?

Bank PeKaO S.A. - obniżył wysokość oprocentowania na dewizowych kontach "A".

7 XI

Przedstawiciele samorządów załóg spotkali się na naradzie, by omówić problemy związane z II etapem reformy gospodarczej. Jedną z wypowiedzi: *"niebezpiecznym tendencjom może zapobiec tylko reforma gospodarcza i upodmiotowienie społeczeństwa"*.

Dyr. Eugenio Lari z Banku Światowego w rozmowie z korespondentem PAP: *"Polacy powinni poprzeć program reform przedstawiony przez rząd, jest to dla narodu polskiego wręcz historyczna szansa."*

Wicepremier Z. Sadowski zapewnił związkowców na posiedzeniu Rady OPZZ, że podwyżka cen rzutuująca na koszty utrzymania zostanie w poważnej mierze zrekomensowana.

Powołano nowe stowarzyszenie w Gdańsku pn. "Ruch Społeczny - Przedsiębiorczość, Postęp i Dobrobyt".

Biuro Polityczne KC PZPR omówiło program oszczędnościowy - nastąpi zmniejszenie ilości samochodów służbowych o 26% (w urzędach centralnych), zrezygnowano z 6.000 telefonów służbowych.

Z konferencji prasowej rzecznika rządu J. Urbana: część ludności w obawie przed podwyżkami podjęła wzmożone zakupy. W tym roku jednak nie będzie podwyżek cen poza sezonowymi.

Tymczasowa Komisja Koordynacyjna "Solidarności" i jawna Tymczasowa Rada "Solidarności" zostały zastąpione przez Krajową Komisję Wykonawczą, która wezwała do bojkotu referendum.

14 XI

Powstaje z inicjatywy Rady Społeczno-Gospodarczej przy Sejmie Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Gospodarczych.

W "Polityce" ukazał się artykuł M.F. Rakowskiego pt. "Wielka próba", nawołujący do wzięcia udziału w referendum. Rzecznik rządu zaprzeczył plotkom o wymianie pieniędzy.

Bank PeKaO S.A. rozpoczął skup (na zlecenie "Społem") bonów

dolarowych po 980 zł. Wg tygodnika "Veto" czarnorynkowy kurs bonów sięga 1.100 zł.

21 XI

Opublikowano informacje o założeniach polityki cenowo-dochodowej: Przewidywany w przyszłym - 1988 r. - wzrost cen (bez alkoholu i papierosów) ma wynieść 40%.

Sondaż CBOS wykazał, że udział w referendum deklaruje 42,4%, 11,8% prawdopodobną absencję.

Rząd podjął decyzję wycofania z dniem 17 XI zapowiedzi wystąpienia Polski z MOP. Oznacza to, że Polska pozostanie w tej organizacji.

Gen. Wojciech Jaruzelski przeprowadził rozmowę z prymasem Józefem Glempem.

28 XI

Prof. Ewa Łętowska powołana została przez Sejm na stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich.

OPZZ udzieliło generalnej aprobaty dla celów drugiego etapu reformy, wyrażając jednocześnie zastrzeżenia do niektórych proponowanych rozwiązań, zwłaszcza polityki cenowo-dochodowej.

Cenzura udzieliła ponownego zezwolenia na wydawanie miesięcznika "Konfrontacje" - poprzednie zezwolenie wygasło, bo przez okres roku pismo nie zaczęło wychodzić.

5 XII

Odbyła się pierwsza część VI plenum KC PZPR (druga ma się odbyć w połowie grudnia).

Wyniki referendum: w głosowaniu wzięło udział 67,3% uprawnionych (26 201 169 uprawnionych, udział wzięło 17 638 483).

Na pytanie 1 (tekst pyt. patrz wyżej 30 X)
odpowiedzi "tak" udzieliło 66% (11 601 275),
odpowiedzi "nie" 27,7% (4 866 207) głosujących.

Na pytanie drugie:
"tak" - 69% (12 127 621),
"nie" - 24,6% (4 317 401) osób.

W stosunku do liczby uprawnionych:
"tak" na pierwsze pytanie odpowiedziało 44,3%
"tak" na drugie pytanie odpowiedziało 46,3%.

W tej sytuacji decyzja należy do Sejmu, ponieważ nie osiągnięto bezwzględnej większości odpowiedzi pozytywnych wszystkich uprawnionych.

Rzecznik prasowy J. Urban poinformował dziennikarzy, że w nowych ministerstwach liczba zatrudnionych zmniejszy się o 1.600 osób. Ogółem w centralnej administracji zatrudnionych jest 12.800 osób.

Przed reorganizacją Centrum Rada Ministrów liczyła 32 osoby (premier, 5 wicepremierów, 26 ministrów). Obecnie Rada Ministrów liczy 23 osoby (premier, 3 wicepremierów, 19 ministrów).

Przewodniczący Komisji d/s Reformy Prawa Karnego stwierdził, że konieczna jest głęboka reforma polskiego prawa karnego. Zmiany powinny iść w kierunku liberalizacji i humanizacji przepisów.

Kongres ekonomistów obradował w Krakowie. Delegacja Kongresu z prezesem PTE, wicepremierem Z. Sadowskim i przewodniczącym Kongresu prof. J. Pajestką została przyjęta przez Kard. F. Macharskiego.

12 XII

Sejm zobowiązał się do przedstawienia propozycji do programu reform społeczno-gospodarczych, w związku z wynikami referendum.

Min. Finansów, Bazyli Samojlik w związku z zapowiedzią, że trzeba będzie zmienić ustawę budżetową i upoważnić ministerstwo do zaciągania pożyczki w NBP na pokrycie deficytu Skarbu Państwa, przewiduje, że wydatki będą o 65 mld zł wyższe, a wpływy niższe o 353 mld zł.

"Fundacja wspomagająca zaopatrzenie wsi w wodę" ustanowiona przez prymasa J. Glempa, została wpisana do rejestru sądowego i tym samym uzyskała osobowość prawną.

Giełda samochodowa zareagowała na wzrost czarnorynkowej ceny dolara. W ciągu tygodnia ceny nowych fiatów 126 p wzrosły o pół miliona złotych.

Veto notuje wzrost ceny bonów:

- 17 X - 980 zł
- 14 XI - 1.100 zł
- 28 XI - 1.350 zł.

Wicepremier Sadowski na pytanie czy nie zamierza podać się do dymisji (w związku z wynikami referendum) - *"Nie przyjmuję tezy, że większość odrzuciła program reform"*.

Sąd oddalił powództwo M. Sokołowskiej, B. Geremka, K. Szaniawskiego i J. Onyszkiewicza przeciwko J. Urbanowi w sprawie o zniesławienie.

19 XII

Biuro Polityczne KC PZPR stwierdziło, że nierzetelnością jest sprowadzanie II etapu reformy głównie do zmiany cen.

Rzecznik rządu (na pytanie Margueritte'a) o opublikowaniu przez bułgarskie pismo Frontu Narodowego wywiadu z L. Wałęsą: *"Nie sądzę, by Bułgaria pragnęła oprzeć swoje reformy na porozumieniu z panem Wałęsą. Jestem pewien, że raczej przedstawiono tego rozmówcę jako jedną z polskich osobliwości."*

26 XII

Plenum KC PZPR wybrało na członka Biura Politycznego Mieczysława Rakowskiego, na zastępcę członka Biura M. Gorywodę. Plenum zwolniło z funkcji zastępcy członka Biura - B. Ferensztajna i sekretarza KC H. Bednarskiego. Nastąpiły też inne zmiany personalne na stanowiskach aparatu KC. Na miejsce J. Swiderskiego na sekretarza RK PRON partia będzie rekomendować Stanisława Cioska - sekretarza KC.

W przyszłym roku podatek wyrównawczy obejmie nadwyżkę ponad trzykrotną przeciętnej płacy w gospodarce społecznej. W tym roku wolna od podatku była kwota odpowiadająca płacy dwukrotnej.

3 I 88

Centralny plan roczny przewiduje wzrost urzędowych cen podstawowych artykułów żywnościowych średnio o 40%, energii o 50 - 100%, czynszów - 50 - 100%, detalicznej ceny węgla o 200% (por. przewidywany wzrost cen pod 21 XI).

Ustalona została wysokość najniższego wynagrodzenia w społecznych zakładach pracy na 9.000 zł.

Budżet państwa zamknął się na rok 1987 deficytem w wysokości 290 mld zł.

Ukazał się pierwszy numer miesięcznika "Konfrontacje" (por. informacja z 28 XI).

10 I

Ogłoszono założenia zmian ordynacji wyborczej do rad narodowych. Rada Państwa skierowała do dyskusji społecznej projekt zmian. Prezes NBP, Władysław Baka, wystąpił w Sejmie mówiąc o całkowitym załamaniu się polskiego pieniądza..

Z Nowym Rokiem zaprzestano zagłuszania w PRL polskojęzycznych audycji radiowych nadawanych przez rozgłośnie zachodnie.

ZUS komunikuje, że najniższa renta i emerytura wyniesienie 10.300 zł miesięcznie.

17 I

"Polityka" publikuje list otwarty J. Holzera do Wojciecha Jaruzelskiego i Lecha Wałęsy. Odpowiadając na list J. Urban odrzucił proponowaną koncepcję spotkania mówiąc, że Polsce nie są potrzebne spektakularne gesty.

Z braku oleju napędowego zawieszono w kraju 70 par pociągów, nie zaorano jesienią 800 tys. ha, nie obsiano 300 tys. ha. Taryfy PKP i PKS mają wzrosnąć o 50%, taryfy telekomunikacyjne o 40%, pocztowe o 50%.

23 I

Rada OPZZ nie zgodziła się z proponowanymi przez rząd założeniami polityki cenowo-dochodowej.

31 I

Rząd ogłosił, że z dniem podniesienia cen podstawowych artykułów żywnościowych, każdy zatrudniony w gospodarce społecznej i administracji otrzyma wyrównanie w wysokości 6.000 zł czyli niemal czterokrotnie więcej niż przewidywano początkowo.

Stanisław Ciosek powołany został na stanowisko sekretarza generalnego PRON.

Do władz wojskowych wpłynął projekt ustawy o wojskowej służbie zastępczej.

Z artykułu Z. Szeligi w "Polityce": *"Największa w istocie niewiadoma 1988 r. dotyczy nie sfery rzeczowej gospodarki lecz niematerialnej, postaw, zachowań społecznych."*

6 II

Wg GUS w 1987 r. koszty utrzymania wzrosły o około 26% w rodzinach pracowników gospodarki społecznej. Przeciętne wynagrodzenie miesięczne wynosiło 29,2 tys. zł.

Kalendarium opracował Marek Kęsy

